

О. ХЕНРИ ЧУЧУЛА

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Той привлече вниманието ми още щом слезе от ферибота на Деброс Стрийт. Държеше се като човек, който из основи познава не само двете полукълба, а и цялата вселена, и влизаше в Ню Йорк като владетел на родово имение, завърнал се след дългогодишно отсъствие. Но въпреки това му държане, аз веднага реших, че никога преди кракът му не е стъпвал на хлъзгавите павета на Града на премногого халифи.

Носеше костюм със свободна кройка и неопределен синкавосив цвят и строга панама без финтифлюшките и кантовете, с каквито франтовете от севера обезобразяват това тропическо съоръжение, предназначено за човешката глава. И най-важното, в живота си не бях виждал по-грозен човек. Грозотата му не толкова отблъскваше, колкото стряскаше, тя идваше от грубите и крайно неправилни черти — почти като у Линкълн, които внушаваха изумление и почти страх. Така ще да са изглеждали демоните или злите духове, които рибарят е изтървал от запушената бутилка. Както узнах по-късно, той се казваше Джъдсън Тейт, но за удобство можем още от самото начало да го наричаме тъй. Носеше зелена копринена вратовръзка, промушена през топазена халка и бастун, измайсторен от гръбнака на акула.

Джъдсън Тейт се приближи до мен и започна да ме разпитва за улиците и хотелите на Ню Йорк, но с небрежния тон на човек, който просто в момента е забравил някои незначителни подробности. Нямах никакво основание да кажа нещо лошо за приятния хотел в търговската част на града, в който самият аз бях отседнал; така обедовечеряхме и пийнахме (за моя сметка) и бяхме готови да се настаним в креслата и да пушим в едно тихо кътче на фойето.

Джъдсън Тейт очевидно го човъркаше някаква мисъл, която му се щеше да сподели с мен. Той вече ме имаше за свой приятел; и като гледах огромното му тъмнокафяво ръчище на моряк, което току размахваше под носа ми, за да подчертава всяка своя фраза, помислих си дали случайно не се смразява толкова лесно, колкото се и приятелява.

Още щом този човек заговори, усетих в него някаква особена сила. Гласът му беше сякаш музикален инструмент, на който той свиреше майсторски и много убедително. Тейт не се мъчеше да те накара да забравиш грозното му лице; напротив, нарочно го излагаше на показ и го правеше част от очарованието на своята реч. Ако

затвориш очи и тръгнеш по свирката на този мишелов, той ще те отведе чак до стените на Хамелн. По-нататък не можеш да отидеш, защото ти липсва детската непосредственост. Но нека той сам подбира мелодията към думите си, тогава, ако ти стане скучно, можеш да кажеш, че музиката е виновна.

— Жените — обяви Джъдсън Тейт — са загадъчни създания.

Стана ми някак чоглаво. Затова ли съм седнал с него тук да слушам тази древна като света хипотеза, този изтърган, отдавна опроверган, нелогичен, порочен, чиста проба софизъм, тази прастара, досадна, долнопробна, нагла, лишена от всяко основание лъжа, измислена от самите жени, които всякак я поддържат, раздухват, разпространяват и натрапват хитро на целия свят посредством скрити, изкусни и коварни уловки, за да докажат, оправдаят и подкрепят собствените си чарове и замисли?!

— Не знам — казах аз, колкото да кажа нещо.

— Ти чувал ли си някога за Оратама? — попита той.

— Има нещо такова — отвърнах. — Май беше някаква босонога танцьорка или не... име на вилна местност, а може би на парфюм?

— Това е град — каза Джъдсън Тейт. — Крайморски град в една страна, за която не само нищо не знаеш, а и нямаш представа. Тази страна се управлява от диктатор, а населението ѝ се занимава главно с революции и с гражданско неподчинение. Та именно там се разигра една жизнена драма с главни действащи лица Джъдсън Тейт, най-грозният човек в Америка, Фъргъс Макмаън, най-големият красавец от всички авантюристи в историята и литературата, и сеньорита Анабела Самора, прекрасната дъщеря на кмета на Оратама. И още нещо: единственото място в света, където вирее растението чучула, е Триента-и-трес, окръг в Уругвай. Страната, за която говоря, е богата на ценни дървесни видове, багрила, злато, каучук, слонова кост и какао.

— Не знаех, че в Южна Америка се намира слонова кост — отбелязах аз.

— Правиш двойна грешка, драги — възрази Джъдсън Тейт, като разпредели тези думи поне върху една октава от своя изумителен диапазон. — Съвсем не съм казал, че страната, за която става дума, се намира в Южна Америка — там аз се занимавах с политика, тъй че трябва да внимавам какво говоря. Във всеки случай играех шах с президента с фигури, измайсторени от носовите кости на тапир —

местна разновидност от разреда PERISSODACTYLE UNGULATES, която се среща в Кордилиерите — а това, ако позволиш, е нещо дори по-хубаво от слонова кост. Но на мен ми се щеше да си говорим за любов, за приключения, за женската природа, а не за разни зоологически животни.

Петнайсет години аз фактически управлявах републиката, чийто глава беше Негово президентско величество деспот Санчо Бенавидес. Сигурно си виждал портрета му във вестниците — отпуснато смугло старче с рядка четина, от която бузите му приличат на валяка на фонограф, и със свитък в дясната ръка, досущ като първия лист на семейна Библия, където обикновено вписват рождените дни. Та този шоколаден диктатор беше по едно време най-личната фигура в цялото пространство между цветнокожата линия и паралелите на географската ширина. Можеше само да се гадае докъде ще го доведе жизнения му път — до Пантеона на славата или до Управлението по течните горива. Той сигурно щеше да получи прозвището Рузвелт на Южния континент, ако по това време президентското кресло не се заемаше от Гроувър Кливланд. Обикновено Бенавидес стоеше на власт няколко последователни мандата, после се оттегляше за малко, като сам назначаваше приемника си.

Но блясъка и славата на името Бенавидес Освободителя се дължеше не на самия него. А само на Джъдсън Тейт. Бенавидес беше само едно чучело. Аз му подсказвах кога да обяви война, кога да повиши митата върху вноса и кога да нахлузи парадните си гащи. Впрочем, не за това исках да ти разкажа. Въпросът е как успях да стана Главния. Ще ти кажа. Защото аз съм най-речовитият човек, произнасял някога гласни звуци, откакто Адам за първи път е отворил очи, отблъснал е енфията и е попитал: „Къде се намирам?“

Както вероятно си забелязал, по-грозен човек от мене няма, ако не броим лицата на първите дейци на Християнска наука в Ню Ингленд, изложени във фотографската галерия. Затова още от най-ранна възраст разбрах, че трябва да изкупвам грозотата си с красноречие. Така и правя. И постигам набелязаната цел. Когато стоях зад гърба на стария Бенавидес и говорех с неговия глас, всички велики задкулисни дейци от историята като Талейран, мисис де Помпадур и банкера Льоб изглеждаха в сравнение с мен толкова нищожни, колкото особеното мнение на меншеството в царската Дума. Моето

сладкодумие вкарваше държавите в дългове или ги измъкваше от дългове, звукът на моя глас приспиваше цели армии на бойното поле, успокояваше бунтове и циреи, намаляваше данъци, разходи или свръхпечалби, а само с едно под свирване бях в състояние да привикам бесовете на войната или гълъба на мира. Мъжката красота, еполетите, пищните мустаци и гръцките профили никога не са били пречка за мен. Когато ме видят за първи път, хората потръпват. Но заговоря ли, след десет минутки те са мои освен ако не са достигнали последния стадий на ангина пекторис. Жени или мъже — печеля ги мигновено, никой не може да ми устои. Трудно е да се повярва, че жена може да хареса човек с моята външност, нали?

— Не сте съвсем прав, господин Тейт — казах аз. — Малко ли са случаите, украсявали историята и погубвали литературата, когато грозни мъже са спечелвали женското сърце? Аз мисля, че...

— Извинявай — прекъсна ме Джъдсън Тейт, — но ти не ме разбра добре. Чуй първо моя разказ.

Фъргъс Макмаън беше мой приятел. Ако говорим за красота, трябва да призная, че той я беше получил от безмитния магазин. Златисти къдри, засмени сини очи и правилни черти. Казвах, че той е копие на Хер Мес, бога на говора и красноречието, чиято статуя стои в някакъв римски музей. Предполагам, бил е немски анархист. Немците много обичат да стоят и да бръцолевят.

Но Фъргъс хич го нямаше в разговора. От малък му бяха внушавали, че щом си красив, успехът в живота ти е гарантиран. Да разговаряш с нето беше все едно да слушаш как капе вода в тенекиено канче до главата ти, когато ти се спи до смърт. Но с него станахме много близки, може би защото противоположностите се привличат, как мислиш? На Фъргъс му правеше удоволствие да гледа как бръсна уродливата си карнавална маска, която наричат лице; аз пък, като слушах немощото производство на гърлени звуци, което той нарича разговор, винаги се радвах, че природата ме е създала чудовище, но със златни уста.

Веднъж ми се наложи да сляза до същия този крайбрежен град Оратама, за да се справя с някои политически безредици там и да резна някоя и друга глава от тези на военните и митничарите. Фъргъс, който държеше концесията за производство на лед и кибрит в републиката, реши да ми прави компания.

И така, с голяма шумотевица и дрънкане на звънци нашият керван от катъри изгаломира до Оратама, където веднага почувствахме, че сме господари на този град точно толкова, колкото Япония не е господар на лонгайландския пролив, когато Теди Рузвел се намира в залива Ойстър. Говоря в множествено число, въпреки че би трябвало да казвам „аз“. Защото в четири държави, два океана, един залив с проток, пет архипелага и околностите нямаше да се намери човек, който да не е чувал за Джъдсън Тейт. Авантюристът благородник — така ми викаха. Писаха ме в жълтата преса — цели пет колони, едно месечно списание отпечата очерк от четирисет хиляди думи (придружен с илюстрации), а „Ню Йорк Таймс“ публикува кратка бележка на дванайста страница. Готов съм да си изям панамата, ако някой ми докаже, че приемът, оказан ни в Оратама, се дължи поне от малко на хубостта на Фъргъс Макмаън. Аз не съм завистлив човек, излагам само фактите. Заради мене и само заради мене бяха украсили града с хартиени цветя и палмови клонки. Местните жители бяха навуходоносори; те се въргаляха в тревата пред мен; понеже в града нямаше прах, че да се въргалят в него. Цялото население се кланяше доземи на Джъдсън Тейт. Защото знаеха, че аз съм истинският ръководител, а Санчо Бенавидес е само кукла. Само една моя дума означаваше за тях повече от цяла библиотека високохудожествени издания, подредени в десет стелажа. А има хора, които цели часове се занимават с лицето си — мажат се със студен крем, масажират физиономията си (винаги по посока към очите), почистват порите с какви ли не препарати, горят с електричество брадавиците. И защо? За да изглеждат по-красиви. Каква заблуда! Гласните струни — ето над какво трябва да работят козметиците! Звукът на гласа е далеч по-важен от цвета на кожата, богатата дума — от пудрата, блясъка на остроумието — от блясъка на очите, кадифеният тембър — от кадифената кожа и никакъв фотограф не може да замени фонографа. Но да си дойда на думата.

Местните величия ни настаниха с Фъргъс в клуба „Стоножка“, дървена постройка на стълбове, забити в ивицата на прибойя. Приливът там не достига повече от девет инча. Всичкият каймак, средняк и измет на града заприижда да сторва метани. О, не на Хер Мес. Бяха разбрали, че е пристигнал Джъдсън Тейт.

Един ден седим с Фъргъс Макмаън на терасата към морето, пиеме си ромче с лед и разговаряме.

— Джъдсън — казва Фъргъс, — в Оратама живее един ангел.

— Ако не е архангел Гавраил — отвърщам аз, — защо говориш с такъв тон, сякаш си чул тръбен зов?

— Ангелът е сеньорита Анабела Самора — казва Фъргъс. — Тя е хубава като... като... не знам като какво.

— Bravo! — размивам се аз от сърце. — Говориш за хубостта на своята възлюблена с красноречието на истински влюбен. Това ми напомня как Фауст ухажва Маргарита — ако я ухажва, след като изчезва от сцената.

— Джъдсън — казва Фъргъс, — знаеш, че си красив като носорог. И в този смисъл не може да се интересуващ от жени. Аз пък се влюбих до уши в госпожица Анабела. Та затова споделям с теб.

— О, сегураменте — казвам аз. — Много добре знам, че по фасада приличам на бога на ацтеките, дето варди несъществуващото съкровище в джеферсънски окръг на Юкатан. Затова пък имам други качества. Аз, например, съм Главния в цялата страна, от единия до другия ѝ край и дори още по-нататък. Освен това, реша ли да се включа в състезание за гласови, вокални и говорни възможности, обикновено не произнасям звуци, които напомнят долнопробен грамофонен запис на брътвежа на медуза.

— О, знам че не ме бива да водя светски разговор — призна си добродушно Фъргъс. — А и всякакъв друг. Точно затова споделям с теб. Трябва да ми помогнеш.

— Как? — питам го.

— Слушай — казва Фъргъс, — изхитрих се да пусна сухо на гувернантката на сеньорита Анабела. Казва се Франческа. Джъдсън, ти се славиш в тази страна като велик човек и герой.

— Славя се я — потвърдих аз. — И с право.

— А пък аз съм — продължава Фъргъс — най-красивият мъж от арктическия кръг до антарктическите ледове.

— Съгласен — казвам аз, — само с някои забележки относно физиогномиката и географията.

— Ще трябва да се съюзим — казва Фъргъс — и да я пипнем тази сеньорита Анабела Самора. Бедата е там, че тя е недостижима като звезда небесна; както знаеш, произхожда от стар испански род и

можеш да я зърнеш само отдалеч, когато следобед излиза на разходка със семейната карета, или вечер само през решетките на прозореца.

— Добре, да я пипнем, но за кого от нас двамата? — питам аз.

— За мене, разбира се — казва Фъргъс. — Та ти изобщо не си я виждал. Така. По моя молба Франческа ме е посочвала два-три пъти на сеньоритата, като обяснявала, че това си ти. Сега, когато ме види на градския площад, тя мисли, че пред нея стои дон Джъдсън Тейт, най-прославеният храбрец, политик и романтичен герой в тази страна. Е, може ли да устои на човек с твоята слава и моята хубост? За всички твои вълнуващи подвизи тя е чувала, разбира се. А мене ме вижда със собствените си очи. Може ли една жена да иска нещо повече?

— А дали няма да се задоволи с по-малко? — питам аз. — Има ли начин да разделим сумата от нашите чарове и да разпределим полученото?

Тук Фъргъс ми обяснява своя план.

Къщата на кмета дон Луис Самора има, разбира се, патио — вътрешен двор с изход към улицата. Прозорецът на дъщерята се намирал в най-тъмния ъгъл на този двор. И какво, мислиш, ми възлагаше моят мил приятел? Знаейки колко съм красноречив и чевръст в езика, предлагаше ми да се промъкна в патиото към полунощ, когато отвратителното ми лице няма да се вижда, и да нашепвам на сеньоритата любовни думи от негово име — от името на човека, когото тя само е зървала на площада и го взема за Джъдсън Тейт.

Че защо да не направя тази услуга на моя приятел Фъргъс Макмаън? Още повече, че неговата молба беше за мен комплимент — с нея той признаваше собствените си недостатъци.

— Добре, мое сладко, къдрокосо, безсловесно истуканче — казвам аз, — ще ти помогна. Подготви всичко, пренеси ме в тъмното под прозореца ѝ, за да мога да пусна своя словесен фойерверк под акомпанимента на лунната светлина, и сеньоритата е твоя.

— Само крий от нея лицето си, Джъд — предупреди ме Фъргъс. — За бога, крий го! Ако говорим за чувства, аз съм твой верен приятел, но тук става дума за делови отношения. Да имах дар слово, нямаше да се обърна към тебе. Но мисля, ако тя гледа мене и слуша тебе, победата е сигурна.

— Чия победа? — питам го.

— Моята — отговаря Фъргъс.

Фъргъс и гувернантката Франческа се запретнаха с подготовката. След това една вечер ми донесоха дълъг черен плащ с висока яка и ме отведеха до къщата на кмета. Чаках под прозореца, докато не чух над главата си тих глас, нежен като ангелски шепот. През решетките забелязах само смътните очертания на женска фигура в бяло. И верен на думата си, вдигнах високо яката на плаща, още повече, че беше настъпил сезонът на дъждовете и нощта бе студена. Сподавих смеха си при мисълта за вързания в езика Фъргъс и започнах да ломотя.

Цял час изгубих да говоря на тази сеньорита Анабела. Казвам „на“, а не „със“, защото второто няма да е вярно. Само от време на време тя вмъкваше нещо от рода на „О сеньор!“, „Не, вие се шегувате“ или „Не може да бъде!“ и други такива, както обикновено говорят жените, когато са ухажвани по всички правила. И двамата знаехме и английски, и испански, така че аз полагах усилия да спечеля сърцето на тази дама за моя приятел Фъргъс на два езика. Ако не беше решетката на прозореца, можех да мина и с един. Подир един час сеньоритата се сбогува с мен и ми подари голяма червена роза. Когато се прибрах, предадох я на Фъргъс.

В течение на три седмици всяка трета или четвърта вечер аз играех ролята на своя приятел под прозореца на сеньорита Анабела. Накрая тя ми призна, че сърцето ѝ ми принадлежи и спомена, че ме вижда всеки ден, когато излиза с каретата на площада. Естествено, тя е виждала Фъргъс, а не мен. Но именно аз бях спечелил сърцето ѝ със своето сладкოდумие. Нека Фъргъс барем веднъж постои под прозореца ѝ нощем, когато нищо не се вижда, пък да видим като е толкова красив какво ще говори!

Последната нощ тя се врене да бъде моя — тоест на Фъргъс. И провря ръка през решетката да я целуна. Целунах ѝ аз ръката и се завтекох да съобщя на Фъргъс приятната вест.

— Можеше да оставиш целувката на мен — рече Фъргъс.

— Ти тепърва ще се занимаваш с това — казах аз. — Но само с това и няма да обелваш дума. Пък кой знае, може би като си въобразява, че е влюбена, няма да забележи разликата между изисканото слово и твоята гъгнива нечленоразделна реч.

Трябва да кажа, че до този момент нито веднъж не бях видял сеньорита Анабела. На другия ден Фъргъс предложи да се

поразгълчем на градския площад и да погледаме следобедната променада на цвета на местното общество. Тази гледка изобщо не ме интересуваше, но тръгнах с него. Щом зърнеха лицето ми, децата и кучетата се разбягваха и бързаха да се изпокрият в банановия гъстак и мангровото мочурище.

— Ето я! — смушка ме Фъргъс и засука мустак. — С бялата рокля в откритата карета с черния кон.

Погледнах и усетих земята да се люлее под нозете ми. Защото светът не беше виждал по-голяма хубавица от сеньорита Анабела Самора и от тази минута за Джъдсън Тейт вече не съществуваше друга жена. Веднага разбрах, че сме родени един за друг. Сетих се за лицето си и едва не припаднах; но после се сетих за другите си качества и се окопитих. Можеш ли да си представиш, аз три седмици да ухажвам тази жена заради друг!

Когато каретата на сеньорита Анабела се изравни с нас, тя дари Фъргъс с дълъг нежен поглед на тъмните си като нощ очи, поглед, от който Джъдсън Тейт би се възнесъл към небето с колесница на гумени колела. Но тя изобщо не ме погледна. А моят красавец само роши къдрите си и се надува и перчи, сякаш е най-великият сваляч.

— Е, какво ще кажеш, Джъдсън? — пита ме извисоко Фъргъс.

— Ето какво — казвам аз. — Тя трябва да стане госпожа Джъдсън Тейт. Нямам навика да погаждам номера на приятелите си, тъй че предупреждавам те честно.

Фъргъс щеше да си умре от смях.

— И това си го бива — каза накрая. — Значи, стара муцуно, и ти хлътна. Не го очаквах. Само че си закъснял. Франческа ми разправя, че Анабела от сутрин до вечер само за мене говори. Разбира се, аз съм ти страшно благодарен за фантасмагориите, с които я забавляваше. Но да ти кажа, сега си мисля, че и сам бих могъл да се справя.

— Госпожа Джъдсън Тейт, това не го забравяй — казах аз. — И помни, че през цялото време твоята красота бе подкрепяна от моето красноречие, момчето ми. Ти не можеш да ми дадеш назаем красотата си, обаче красноречието си остава мое. Визитните картички с размер два на три и половина инча ще гласят: „Госпожа Джъдсън Тейт“. Толкоз.

— Добре де — разсмя се пак Фъргъс. — Но аз вече говорих с баща ѝ, кмета, и той е съгласен. Утре вечер дава бал по този случай.

Жалко, че не танцуваш, Джъд, иначе щях да се възползвам от случая да те запозная с бъдещата госпожа Макмаън.

Но на другата вечер, когато музиката свири с пълна сила на бала, в залата се появява Джъдсън Тейт — с нов бял ленен костюм — и пристъпва, сякаш е най-великата личност в държавата, което впрочем си е така.

Като ме видяха, неколцина от музикантите изскочиха от петолинието, а две-три по-плашливи сеньорити нададоха ужасени писъци. Обаче кметът се хвърля към мене и само дето не избърсва с челото си праха от обувките ми. Може ли някаква си хубост да ти осигури такава сензационна поява?

— Сеньор Самора — казвам, — чувал съм много за очарователната хубост на вашата дъщеря. И бих бил неизказано щастлив да се запозная с нея.

Покрай стените бяха наредени поне шест дузини плетени люлеещи се столове с розови възглавнички. На един от тях седеше сеньорита Анабела с швейцарска рокля и червени пантофки, а в косите ѝ — перли и светулки. Фъргъс се мотаеше в другия край на залата и се мъчеше да се отърве от две кафяви дами и една възчерна девица.

Кметът ме повежда към Анабела и ме представя. При вида на лицето ми тя изгърва ветрилото си и едва не падна от стола. Добре, че съм свикнал.

Седнах аз до нея и поведох разговор. Като чу гласа ми, тя подскочи и очите ѝ толкова се разшириха, че заприличаха на авокадо. Тя просто не можеше да свърже този познат глас с лицето, което виждаше пред себе си. Но аз продължих да говоря — в до мажор, най-дамската тоналност; и след малко тя притихна в стола си и в очите ѝ се появи мечтателно изражение. Започваше да свиква с мен. Естествено, тя беше чувала за Джъдсън Тейт, знаеше неговите велики заслуги и велики дела и това беше точка в моя полза. Но разбира се, беше останала стъписана от откритието, че аз не съм онзи хубавец, когото са ѝ представяли за великия Джъдсън. След малко реших да премина на испански, който в някои случаи върши по-добра работа от английския, и засвирих на него като на стострунна арфа. Движех се в диапазона между долно сол и горно фа диез. Настроих гласа си на поезия, изкуство, романтична любов, цветя и лунна светлина. Повторих някои от стиховете, които ѝ бях нашепвал нощем под прозореца. И в същия

миг разбрах по искриците в очите ѝ, че тя е познала в мен своя тайнствен среднощен рицар.

Тъй или инак, шансовете на Фъргъс вече бяха несигурни. Няма по-висше изкуство от изкуството на живата реч, това е безсъмнено. По лицето посрещат, по говора изпращат — гласи старата поговорка в нов вариант.

Поканих сеньорита Анабела да излезем на въздух и ние тръгнахме на разходка из лимоновата горичка, а в това време Фъргъс, който мигом погрозня от злобната гримаса, засенчила лицето му, валсуваше с възчерната девица. Преди да се завърнем в залата, получих разрешение от сеньорита Анабела на другата вечер да се явя под прозореца ѝ, за да ѝ наговоря още нежни думи.

За мен това не беше никак трудно. След две седмици с Анабела се сгодихме и Фъргъс остана с пръст в устата. За хубавец като него той прие това спокойно, но ми каза, че няма намерение да се предаде.

— Сладкодумието — казва ми той — може да е било голямо предимство някога, макар че и през ум не ми е минавало да го развивам в себе си. Но при твоята физиономия да спечелиш с думи благоволенията на една дама е все едно да се наобядваш хубавичко само със звъна на обедната камбана.

Но чакай, аз още не съм стигнал до най-важното.

Един ден — ден като пещ — яздих дълго нагоре-надолу и вече много сгорещен, реших да се разхладя в хладните води на лагуната край града.

Същата вечер се отправих към къщата на кмета да видя Анабела. Тогава я навестях всяка вечер, след месец ни предстоеше венчавка. Моята Анабела приличаше на газела, на пъпка, на розичка, а очите ѝ — бистри и нежни като две шепи сметана, отбрана от Млечния път. Тя гледаше грозното ми лице без всякакво отвращение или страх. Дори, струва ми се, улавях в погледа ѝ дълбоко възхищение и обич — с такъв поглед бе дарила Фъргъс в онзи паметен ден на площада.

От всички нежности, които ѝ говорех, Анабела най-много обичаше да я сравнявам с тръст, монополизирай всички красота на земята. И ето, сядам аз и отварям уста да изрека този комплимент, но вместо обичайната сладкозвучна реч от устата ми се изтръгват някакви хрипове, сякаш кашля дете, болно от круп. Няма дума, няма дори

сричка, никакъв членоразделен звук. Оказа се, че съм си простудил гърлото, когато така глупаво се къпах в лагуната.

Два часа полагах напразни усилия да забавлявам Анабела. Тя дори сама се опита да води разговор, но всичко излизаше вяло и безинтересно. От мен в най-добрия случай се изтръгваха звуци като тези, които издава мидата, която се мъчи да изпее „Сред морските вълни живея аз, когато отливът започва“. Анабела като че ли все по-рядко спираше поглед върху мен. Вече нямаше с какво да обайвам слуха ѝ. Разглеждахме снимки, понякога тя свиреше на китара, но много лошо. Когато накрая реших да се махна, тя се раздели с мен доста небрежно, да не кажа студено.

Така изминаха пет дена.

На шестия тя пристана на Фъргъс Макмаън. Както се разбра, избягали с платноходна яхта, отплавала за Белис. Само осем часа покъсно аз ги подгоних с парен катер на данъчното управление.

Но преди да отплавам, изтичах до дрогерията, чийто собственик беше един възрастен метис, Мануел Икито. Не бях в състояние да говоря, но посочих гърлото си и издадох звук, подобен на свистенето на пара. Той взе да се прозява. Познавах местните порядки и бях сигурен, че ще мине най-малко час, докато ме обслужи. Затова се протегнах през тезгяха и хванах с една ръка метиса за гърлото, а с другата посочих своето. Той се прозина още веднъж, но ми пъкна в ръката шишенце с някаква тъмна течност.

— По една чаена лъжичка на всеки два часа — обясни ми той.

Хвърлих му един долар и хукнах към катера.

Влязох в пристанището на Белис тринайсет секунди след ятата, с която плаваха Фъргъс и Анабела. Тяхната лодка се отблъсна от борда в същата минута, когато спуснаха моята във водата. Искях да наредя на моите хора да натиснат по-силно греблата, но думите заседнаха в гърлото ми. Тогава се сетих за лекарството на стария метис, та извадих шишето и дръпнах една глътка.

Моята и тяхната лодка достигнаха брега едновременно. Тръгнах мигом към Фъргъс и Анабела. Тя ме удостои с поглед само за секунда, после се обърна към Фъргъс и му се усмихна нежно и доверчиво. Знаех, че не мога да говоря и това ме вбесяваше. Живото слово беше единствената ми надежда. Нима можех да седя мълчалив до красавеца Фъргъс и да чакам тя да ни сравнява? Жива загуба. Ала най-

неочаквано и съвсем неволно гърлото и гласните ми струни положиха усилия да произведат звуците, за които душата ми така жадуваше.

И о, радост! За моя изненада думите ми потекоха пълнозвучни, кристално звънливи, богато нюансирани и рядко изразителни, преливащи от чувствата, които тъй дълго не намираха излаз.

— Сеньорита Анабела — казах, — може ли да поговоря с вас за минутка на четири очи.

Надявам се, няма да настояваш за повече подробности, нали? Благодаря ти. И тъй, старото ми красноречие се беше възвърнало. Заведох Анабела под една кокосова палма и отново я омагьосах с пребогатото си слово.

— Джъдсън — каза тя, — когато ми говорите, аз не мога да чувам нищо друго; не мога да виждам нищо друго; никой и нищо друго не съществува за мен на света.

Е, това е цялата история. Анабела се върна в Оратама с яхтата с мен. Не съм чул какво е станало с Фъргъс. Не го видяха повече никога. Анабела е сега Мисис Джъдсън Тейт. Моята история отегчи ли ви много?

— Не — казах, — винаги съм се интересувал от психологическите изследвания. Човешкото сърце — и специално женското — е възхитително нещо, върху което да се размишлява.

— Така е — каза Джъдсън Тейт. — И такива са също трахеята и бронхиалните тръби на мъжа. А също и ларинкса. Правил ли сте някога изследване на дихателната тръба?

— Никога — казах аз. — Но вашата история ми достави голямо удоволствие. Бихте ли ми разрешили да ви питам за Мисис Тейт и да се поинтересувам за нейното здраве сега и къде е понастоящем?

— О, със сигурност — каза Джъдсън Тейт. — Живеем на Бъргън авеню в Джърси сити. Климатът долу в Оратама не ѝ понесе много добре на Мисис Т. Предполагам, че не сте открили аритонеидни картилажи на епиглотиса, нали?

— Не, защо — казах аз? — Аз не съм хирург.

— Извинете ме — каза Джъдсън Тейт, — но всеки мъж трябва да разбира достатъчно от анатомия и терапия като предпазна мярка за собственото си здраве. Внезапна настинка може да предизвика капилярна бронхит или възпаление на белодробните алвеоли, което може да доведе до сериозно заболяване на гласовите органи.

— Предполагам, че е така — казах с известна доза нетърпение. — Но няма нищо такова. Като стана дума за странната проява на привързаност у жените...

— Да, да — прекъсна ме Джъдсън Тейт, — те си имат свой начин. Но както бях започнал да ви казвам, когато се върнах в Оратама, разбрах от Мануел Икито каква беше микстурата, която ми даде за загубения ми глас. Казах ви колко бързо ме изцери. Той приготвяше това лекарство от растението чучула. Сега погледнете тук!

Джъдсън Тейт извади от джоба си бяла продълговата картонена кутийка.

— Ето ти най-доброто средство против кашлица, простуда, катар на гърлото, както и против всички видове заболявания на бронхите. Съставът можеш да прочетеш на капачката: „Всяка таблетка съдържа лакрица — 2 грана, балсам толу — 1/10 грана, анасоново масло — 1/20 минима, катраново масло — 1 /60 минима, индийска смола — 1 /60 минима, течен екстракт от чучула — 1/10 минима.“

— Аз пристигнах в Ню Йорк — продължи Джъдсън Тейт, — за да организирам кампания за пласмента на най-ефикасното в света средство против всякакви заболявания на дихателните и гласовите органи. Засега се занимавам само с продажба на дребно. Кутийката, която показах, съдържа четири дузини таблетки и струва само някакви си петнайсет цента. Ако случайно страдаш от...

Станах и си тръгнах, без да кажа дума. Излязох да се поразходя в градината до хотела, като оставих Джъдсън Тейт насаме със собствената му съвест. Този човек беше наранил душата ми. Беше разгърнал пред мен сюжет, който бих могъл да използвам. В него все пак се чувстваше пулсът на живота и макар атмосферата да беше донякъде изкуствена, при умела обработка всичко това би могло да намери добро място на книжния пазар. Обаче в крайна сметка излезе, че то не е нищо друго освен търгашески хап, ловко захаросан като белетристика. А най-лошото беше, че не виждах никаква възможност да го използвам. Като реклама или обява не би могло да мине — съответните отдели гледаха на мен с недоверие. А за литературна притурка тази история явно не ставаше. Седях на градинската пейка редом с други измамани в надеждите си хора и размишлявах, докато накрая клепките ми натезаха.

Прибрах се в хотелската си стая и по навик зачетох разкази, публикувани в любимите ми списания. Четох цял час и този час трябваше да ме върне в света на изкуството.

Ала след изчитането на всеки разказ с досада и разочарование захвърлях списанието на пода. Всички автори, без нито едно изключение, които биха могли да излеят балсам на душата ми, само възхваляваха в жива и увлекателна форма една или друга автомобилна марка, която очевидно служеше като запалителна свещ за творческото им вдъхновение.

И когато захвърлих последния разказ, стигнах до необходимия извод.

„Щом читателите могат да поглъщат такива количества автомобилни марки — казах си, — нищо няма да им струва да глътнат една таблетка от Чудодейната антибронхиална чучула на Джъдсън Тейт.“

Ако ли пък се случи да видите този разказ отпечатан някъде, ще разберете, че бизнесът си е бизнес и ако Изкуството е изпреварило Търговията, тя ще трябва да даде газ.

За да ми е чиста съвестта, ще добавя само, че в аптеките не се продава чучула.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.